

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for cocker spaniel

Versjon 1

Gyldig t.o.m. 1.1.2020

**Norsk
Kennel Klub**
HUNDEEIERNES ORGANISASJON

Innhold

Innledning	3
Generelt	3
Rasens historie; bakgrunn og utvikling	3
Overordnet mål for rasen	3
Rasens populasjon.....	3
Populasjonsstørrelse	3
Gjennomsnittlig kullstørrelse	4
Innavlsgrad.....	4
Bruk av avlsdyr	4
Innhenting av avlsmateriale fra andre land	4
Prioritering og strategi for å nå målene.....	4
Helse	4
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen	4
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter	4
Forekomst av reproduksjonsproblemer	5
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	5
Prioritering og strategi for å nå målene.....	5
Mentalitet og bruksegenskaper	5
Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester	5
Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden	5
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	5
Prioritering og strategi for å nå målene.....	5
Atferd.....	6
Atferdsproblemer.....	6
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	6
Prioritering og strategi for å nå målene.....	6
Eksteriør.....	6
Eksteriørbedømmelser	6
Overdrevne eksteriørtrekk	6
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	6
Prioritering og strategi for å nå målene.....	6
Oppsummering	6
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål	6
Plan for videre arbeid i klubben	6

Innledning

Cocker spaniel har helt siden 30-tallet vært en meget populær rase i Norge og resten av verden. Den vakre og tiltalende utseende, kombinert med et vennlig og tiltalende vesen, har gjort rasen uhyre populær. I mange år var den blant de ti mest populære rasene i Norge, men registreringstallene har gått noe ned de siste 15 år.

Generelt

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

Cocker spaniels er den mest kjente og utbredte av de såkalte landspaniels, en gruppe hunder som brukes som støtende fuglehunder og har sin opprinnelse på de britiske øyer. Ulike varianter av spaniels er dokumentert tilbake til 1400-tallet.

Cocker fikk sin egen klubb i 1902 og rasen fikk en ny standard som nesten er uendret frem til vår tid. Rasen fikk raskt mange entusiastiske oppdrettere. Hundene var både jakt- og utstillingshunder, og det var lenge krav om prøvepremiering for å få championat.

Cockeren er selve "urspanielen" i Norge. Det har alltid vært den største og den mest kjente av spanielene, og faktisk helt frem til 70-tallet rådde den grunnen nesten helt alene som spaniel i Norge. Allerede like etter 1900-tallet dukker den første kjente cocker opp i Norge på utstilling, og noen få hunder ble vist på utstilling også på 20-tallet. Rasen ble etter hvert meget populær, og har alltid vært den mest tallrike spanielvarianten i Norge. Rasen har først og fremst vært kjent som familie- og utstillingshund, men er også i bruk som jakt- og ettersøkshund, samt konkurrerer i agility og lydighet. På 80-tallet skjedde en viktig endring i cockeravlen: Man begynte å krysse ens- og flerfagede i en helt annen grad enn tidligere. På 70-tallet snakket man gjerne om to helt ulike typer, med ulike eksteriøre feil og fortrinn, og også stor variasjon i temperament og sunnhet. Denne bredere måten å avle på har totalt sett gavnet rasen, både hva sunnhet, eksteriør og ikke minst temperament angår.

Fra slutten av 90-tallet dukket det opp enkelte jaktcockere (working) i Norge. Disse er mye å se på jaktprøver, og har en liten, men trofast tilhengerskare. De skiller seg sterkt ut fra standardhundene utseendemessig, er vanligvis lavere og lengre i sine proporsjoner, har høyt ansatte ører og lite pels. Flere norske cockere har hevdet seg helt i toppen på norske og svenske pøver.

Overordnet mål for rasen

Beholde cockeren som en trivelig, veltilpasset, frisk familiehund med rasetyperiske temperament og gode jaktegenskaper. Unngå eksteriøre overdrivelser.

Rasens populasjon

Populasjonsstørrelse

Rasen har en stor populasjon av standard cockere, en ganske liten av working cockere. Det er viktig å understreke at de ulike variantene – og for den saks skyld, også fargevariantene – tilhører samme populasjon. Det er ikke noe uttalt ønske at rasen skal deles. Heller ikke i rasens hjemland har man uttrykt slike ønsker. Antall registrerte siste valper de siste ti år er 4799. Gjennomsnittlig antall kull pr. år er 92,4.

På grunn av sin store popularitet har rasen alltid hatt et visst innslag av «useriøs» avl hvor det primært avles for profitt, som oftest på umeritterte hunder som heller ikke har de ønskede helseundersøkelser.

Gjennomsnittlig kullstørrelse

Gjennomsnittlig kullstørrelse er ca. 5 valper. Rasen har ikke reproduksjonsproblemer.

Innavlsgrad

Gjennomsnitt de siste år mellom 0 og 2,6. Høyest kjente er 31,25.

Bruk av avlsdyr

Det er god bredde i avlen. I enkelte perioder har matadoravl på enkelte hanner vært utbredt, men det har vært mindre utbredt de siste ti år. Med den store tilgang på avlsdyr internasjonalt regnes ikke matadoravl som noen stor trussel for rasen. Det anbefalte maksimum etter ett enkelt avlsdyr er 125.

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

Rasen har alltid hatt stor tilførsel av avlsmateriale fra andre land, i første rekke fra de andre nordiske land samt fra Storbritannia.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Avlsbasen er bred nok og det er intet behov for ytterligere bredde. Det bør tilstrebes at mest mulig av avlen skjer på meritterte avlsdyr og på den kvalitetsmessig beste halvdel av populasjonen. Innavlskoeffisienten bør holdes der den er i dag, på under 2,5 %.

Prioritering og strategi for å nå målene

Flest mulig bør søke å merittere sine hunder før avl, enten på utstilling eller jaktprøver. Oppdrettere bør være bevisst på å bevare rasens kvalitet ved å være restriktive ved utlån av hannhunder eller ved oppfordring til avl.

Helse

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

Cokeren er, i likhet med de fleste spanielrasene, i all hovedsak en frisk og sunn rase, hvor de fleste individer oppnår normalhøy alder. 11-12 år er ganske vanlig. En del arvelige sykdommer er kjent på rasen. De viktigste er ulike former for øyenlidelser, hofteledsdysplasi og familiær nefropati (arvelig nyresvikt). Problemer med hud og ører er også velkjent hos rasen. Sporadisk forekommer også andre sykdommer som f.eks. epilepsi, men dette regnes ikke som noe utbredt problem hos rasen.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Øyne: I snitt (siste 5 år t.o.m. 2013) øyenlyses 150 cockere i året. Av disse er gjennomsnittlig 117 fri. De fleste anmerkninger gjelder feilstilte øyenhår. Av mer alvorlige diagnoser topper katarakt med ca. 45 bekreftede eller mistenkte tilfeller. Kun tre bekreftede tilfeller av PRA er dokumentert. Det finnes en gentest tilgjengelig for den vanligste formen for PRA. 17 hunder har fått påvist ektropion. Dette har ofte sammenheng med for mye løst skinn i hodet.

Hofteledsdysplasi: I snitt røntges 105 cockere årlig. 92,2 av disse er fri (A+B). Under 20 individer totalt (gj.snitt 3,8 %) har fått påvist D eller E. En HD-diagnose får sjelden merkbare

kliniske utslag hos en cocker, hunder med til dels grove grader har levd normale liv og nådd høy alder. Men det er også kjent tilfeller hvor hundene har vært påkjent av lidelsen. Mye ser ut til å avhenge av kondisjon og bruksområde.

Familjær nefropati (arvelig nyresvikt) finnes hos rasen. På 60- og 70-tallet var dette et markant problem, primært knyttet til flerfargede avlsinjer. Etter at man begynte å krysse farger på 80-tallet, ble problemet merkbart mindre. Det er usikkert hvordan utbredelsen er i Norge i dag, det kan være det finnes mørketall. Det finnes tilgjengelig en pålitelig gentest for denne lidelsen.

Forekomst av reproduksjonsproblemer

Rasen har ikke reproduksjonsproblemer. Parring, fødsel og oppfostring av valper skjer vanligvis helt normalt.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Det er prioritert å få ned antall tilfeller av katarakt og feilstilte øyenhår.

Feilstilte øyenhår: Hunder med uttalt grad bør ikke anvendes i avl. Hunden med moderat grad bør fortrinnsvis parres med en fri grad. Vi bør søke å spre mer kunnskap om tilstanden.

Vi har også fått godkjent av NKK et krav om øyenlysning for å få registrere cockervalper. Dette bør medføre en mer oversiktlig situasjon over utbredelsen av katarakt.

Selv om ikke HD ansees som noe stort problem hos cocker, bør vi oppfordre til at flere røntger sine hunder. Da vil vi kunne ta i bruk HD-index også for denne rasen, noe som flytter fokus bort fra enkeltresultater til helheten.

Ytterligere informasjon om FN bør samles inn. Situasjonen er i dag uoversiktlig.

Prioritering og strategi for å nå målene

Spre informasjon om sykdommer og bekjempelsesprogrammet blant oppdrettere og hundeeiere.

Spre informasjon om tilgjengelig gentest for lidelser som FN og PRA.

Mentalitet og bruksegenskaper

Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester

Vi ønsker økt bruk av cockeren i alle typer brukssammenheng, og ikke minst på praktisk jakt. Vi ønsker at skillet mellom working cocker og standard cocker blir mindre.

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

En del hunder er for selvstendige og for lite kontaktsøkende.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Vi ønsker flere standard cockere på jaktanleggs- og jaktprøver. Minst 30 % av hundene på jaktanleggsprøve bør være cockere.

Prioritering og strategi for å nå målene

Opplyse eiere og oppdrettere om hundens iboende egenskaper og oppfordre disse til å trene og delta på prøver.

Atferd

Atferdsproblemer

Aggresjon mot mennesker og sterk revirforsvar har vært et uttalt problem i rasen i tidligere tider. Fra 80-tallet har dette problemet blitt kraftig redusert, men det finnes fortsatt. En del hunder er for selvstendige og lite kontaktsøkende.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Å redusere forekomsten av temperamentsproblemer ytterligere.

Prioritering og strategi for å nå målene

Vektlegge temperament ved avl, tilstrebe åpenhet og kunnskapsutveksling mellom oppdrettere. Jobbe for at folk skal aktivisere sine hunder i større grad og delta på ulike former for bruksprøver. Bevisstgjøre hundeeierne på at cockeren er en brukshund med sterk vilje. Vurdere om det finnes eller kan utvikles hensiktsmessige og tilpassede temperamentstester og oppfordre folk til å teste sine hunder.

Eksteriør

Eksteriørbedømmelser

Cockeren har jevnt over et bra eksteriør med høy gjennomsnittlig kvalitet på utstilling.

Overdrevne eksteriørtrekk

Overdrevne pels med feil struktur, for mye løst skinn i hodet som disponerer for entropion/ekstropion og leppefoldbetennelse. En del hunder av working type har problemer med uheldig beinstilling, spesielt i fronten, som kan disponere for slitasjeskader.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Jobbe for mer moderat pels og mot overdrivelser i hud og øyne. Bevisstgjøre oppdretterne av working når det gjelder konsekvenser av feilaktige beinstilling, og oppmuntre til at dette vektlegges i avlen i tillegg til jakttegnegenskaper.

Prioritering og strategi for å nå målene

Spre informasjon blant dommere og oppdrettere og understreke de helsemessige problemene forbundet med dem. Spre informasjon i working-miljøet om sammenhengen mellom sunnhet og enkelte bygningsmessige trekk.

Oppsummering

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

Bevare kvaliteten på de beste i populasjonen og heve gjennomsnittet.

Stimulere til mer aktiv bruk av rasen i alle sammenheng.

Fortsette det gode arbeide med working cockere i jaktprøvesammenheng.

Plan for videre arbeid i klubben

Klubben har nylig utarbeidet nye retningslinjer med anbefalinger for avl, både for cocker og de øvrige rasene. Disse bør gjennomgås og revideres jevnlig.

RAS for cocker spaniel

Det bør søkes å opprette fungerende raseråd for cocker, som kan jobbe med jevnlig å samle inn data og overvåke rasens utvikling i Norge.

Medlemsblad og andre kilder bør brukes aktivt for å spre informasjon om sykdomsbekjempende tiltak.